

Dr Grzegorz Szulczewski
Katedra Filozofii
Kolegium Ekonomiczno-
Spoleczne SGH

KRONIKA PROBLEMÓW
MORALNYCH KRYZYSU
FINANSOWEGO

PROBLEM MORALNY

PROBLEM: od gr. : próblēma, coś to zagraża drogę, kłopotliwa sytuacja, trudność, kwestia sporna, interesujące zagadnienie, sprawa do rozwiązania

PROBLEM MORALNY: dotyczy wyborów postępowania w kontekście: ocen, norm, zasad i wzorów moralnych

ŹRÓDŁA PROBLEMÓW MORALNYCH

Decyzja ma charakter wyboru moralnego czyli wiąże się z opowiedzeniem po stronie dobra lub wyrządzeniem zła, stanowi wybór wartości moralnych bądź je lekceważy, narusza bądź respektuje normy i zasady etyczne

WEWNĘTRZNE SPRZECZNOŚCI TURBOKAPITALIZMU

PROBLEM POLITYCZNO-MORALNY: zderzenie socjalnych zobowiązań państwa z procesem pauperyzacji w turbokapitalizmie

PROBLEM FINANSOWY: zdolności kredytowe

ROZWIĄZANIE POLITYCZNE: deregulacja rynku umożliwia zmniejszenie wymagań gwarancji związanych z kredytami hipotecznymi

ROZWIĄZANIE FINANSOWE: powstanie kredytów subprime

PROBLEM MORALNY:

**MORALNE GRANICE STWARZANIA
RYZYKA**

ROZWIĄZANIE KWESTII KREDYTÓW SUBPRIME

PROBLEM FINANSOWY:

iluzoryczność zabezpieczenia kredytów wartością hipoteczną

ROZWIĄZANIA POLITYCZNE: redukcja nadzorczej roli państwa umożliwia nieograniczoną sprzedaż wierzytelności

ROZWIĄZANIE FINANSOWE: produkty turbofinansowe: papiery wartościowe oparte na długu (CDO)

To nie banki a giełda i obrót pozagiełdowy wycenia ryzyko dlatego można prowadzić akcję kredytową dokąd znajdą się chętni na papiery wartościowe oparte na długu (CDO)

PROBLEM MORALNY:

**TWORZENIE KULTURY
NIEODPOWIEDZIALNOŚCI I
UCZESTNICTWO W NIEJ**

UPADEK ETOSU KORPORACYJNEGO

PROBLEM FINANSOWY: wymóg wysokiej rentowności banków a możliwość zysków za sprawą zaangażowania w przepływy finansowe związane z kredytami subprime i produktami turbofinansowymi oraz przez intensyfikację sprzedaży

ROZWIĄZANIA KORPORACYJNE: omijanie zasad korporacyjnych przez tworzenie firm zależnych rozwój działów inwestycyjno-spekulacyjnych banki przekształcają się w hipermarkety

PROBLEM MORALNY:

**RENTOWNOŚĆ
TURPBOKAPITALISTYCZNA A
ZACHOWANIE ETOSU
KORPORACYJNEGO**

NARUSZANIE ZASAD ETOSU ZAWODOWEGO I MORALNOŚCI INDYWIDUALNEJ

PROBLEM ETOSU ZAWODOWEGO: wymóg wysokiej rentowności stwarza presję na pracowników oraz zarządzających, aby osiągnęli wyniki niemożliwe uczciwie do zrealizowania

PROBLEMY RYNKU FINANSOWEGO I PROBLEMY KORPORACYJNE: potrzeba zwiększonej kontroli niebezpieczeństwo naruszeń prawa: od finansowego do karnego

PROBLEM MORALNY:

**RENTOWNOŚĆ TURPBOKAPITALISTYCZNA
A ZACHOWANIE ETOSU ZAWODOWEGO I
MORALNOŚCI INDYWIDUALNEJ**

KRYZYS SYSTEMU FINANSOWEGO

PROBLEM FINANSOWY: od wirtualnych zysków do realnych strat instytucji finansowych związanych z posiadaniem toksycznych aktywów

PROBLEM POLITYCZNO-MORALNY:

powinności moralne państwa w obliczu groźby bankructwa a hazard moralny

przejęcia czyli koncentracja kapitału a ochrona rynku i klientów

PROBLEM ZAWODOWO-MORALNY: bonusy i odprawy

PROBLEM MORALNY: ZASADA PONOSZENIA ODPOWIEDZIALNOŚCI A JEJ REALIZACJA

DECYZJE W SPRAWIE POKONANIA KRYZYSU

**PROBLEM POLITYCZNO-GOSPODARCZY:
neutralność ocen**

**PROBLEMY PERSONALNE I KORPORACYJNE:
Amerykański sekretarz skarbu Henry Paulson,
były bankier Goldman Sachs odmawia
udzielenia pożyczki bankowi, z którym
konkurował, natomiast Goldman Sachs dostaje
pomoc państwową**

wiarygodność agencji ratingowych

**PROBLEM MORALNY: TRUDNOŚCI W
UNIKANIU KONFLIKTU INTERESÓW**

POKONYWANIE SKUTKÓW KRYZYSU W ŚWIECIE FINANSÓW

PROBLEM FINANSOWY: utylizacja toksycznych aktywów

ROZWIĄZANIE: zadłużenie państwa, prywatyzacja zysków i socjalizacja strat

PROBLEM MORALNY: SANACJA SEKTORA FINANSOWEGO A ODPOWIEDZIALNOŚĆ, W TYM ODPOWIEDZIALNOŚĆ ZA PRZYSZŁE POKOLENIA

POKONYWANIE SKUTKÓW KRYZYSU W REALNEJ GOSPODARCE

**PROBLEM POLITYCZNO-
SOCJALNY: czy i którym firmom
pomagać ma państwo?**

**PROBLEM MORALNY:
poszanowanie idei wolnej
konkurencji a pobudzenie
gospodarki**

KRYZYSOWA DZIURA BUDŻETOWA

PROBLEM POLITYCZNY: walka z nielegalnym unikaniem opodatkowania w obliczu potrzeby zwiększenia przychodów państwa

**ROZWIĄZANIE FINANSOWO-POLITYCZNE:
nakaz uchylenia tajemnicy bankowej
walka z rajami podatkowymi**

**PROBLEM MORALNY: LEGALNOŚĆ A
SKUTKI UNIKANIA OPODATKOWANIA
TAJEMNICA BANKOWA I JEJ GRANICE
DOBRA I ZŁA TOLERANCJA**

**TRANSFER SKUTKÓW KRYZYSU
DO GOSPODARKI ŚWIATOWEJ,
W TYM NA RYNKI
PERYFERYJNE**

PROBLEM KORPORACYJNO-FINANSOWY: potrzeba szybkiego zbilansowania strat największych banków i funduszy

ROZWIĄZANIE FINANSOWE: działania spekulacyjne na rynku transakcji towarowych i rynku walutowym np. w Polsce (kurs złotówki, opcje)

PROBLEM MORALNY: GRANICE POSZUKIWANIA ZYSKÓW

**SPECYFIKA
TURBOKAPITALISTYCZNEGO,
SYSTEMOWEGO GENEROWANIA
PROBLEMÓW MORALNYCH**

PROBLEM SYSTEMOWY: finansjeryzacja życia
**PROBLEM EKONOMICZNY I REALNEJ
GOSPODARKI: bąblowy cykl gospodarczy**
**PROBLEMY SPOŁECZNE: rozbitcie spójności
społecznej**
**PROBLEMY MORALNE: zamiast wspierania
racjonalności działania rozbudzanie przywar
takich jak: ryzykanctwo, chciwość i pazerność
demoralizujący charakter połączenia braku
odpowiedzialności społecznej z pomyślnością
osobistą**
brak poczucia sprawiedliwości

**SYSTEMOWE ROZWIĄZANIE
ZMNIEJSZAJĄCE GENEROWANIE
PROBLEMÓW MORALNYCH PRZEZ
TURBOKAPITALIZM**

**PROBLEM SYSTEMOWY
TURBOKAPITALIZMU czyli
finansjeryzacja życia**

**PROBLEM EKONOMICZNY I REALNEJ
GOSPODARKI: bąblowy cykl
gospodarczy**

**PROBLEM SPOŁECZNY: rozbitcie
spójności społecznej**

ROZWIĄZANIE PRAWNO-ETYCZNE:

roztropne regulacje

**kształcenie kompetencji społecznych i
moralnych**